

KATILIMCI DEMOKRASİ ALGILAMASI ve KENT KONSEYLERİ: KIRŞEHİR KENT KONSEYİ ÖRNEĞİ

Mustafa KOCAOĞLU

Ahi Evran Üniversitesi, İİBF, Kamu Yönetimi Bölümü

Yrd. Doç. Dr.

m_kocaoglu@hotmail.com

Özet

Katılımcı demokrasi ve kent konseyleri gibi yerel düzeyde hayata geçirilen yönetsel katılma uygulamaları, günümüzde hemşehrilerin aktif bir şekilde yönetsel sürece dahil olabilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmada da söz konusu öneme binaen, Türkiye’de kent konseylerinin katılımcı demokrasi açısından ne derecede başarılı bir uygulama ekseninde gelişim gösterdiği anlamaya çalışılacaktır. Bu amacı gerçekleştirmek için Kırşehir Kent Konseyi’nin kurumsal yapı ve işleyişine ilişkin hazır verilerden (yönergeler, toplantı kararları, internet sitesi vb.) yararlanılmıştır. Bu kapsamda elde edilen bulgular, Kırşehir Kent Konseyi’nin olumlu yönde bir değişim süreci içerisinde bulunduğu ancak çözüme kavuşturulması gereken bazı sorun alanlarının ise halen mevcut olduğu şeklindedir.

Anahtar Kelimeler: *Katılımcı Demokrasi, Yerel Yönetimler, Kent Konseyleri*

Alan Tanımı: *Business Administration (Other, General)*

PERCEPTION OF PARTICIPATORY DEMOCRACY AND CITY COUNCILS: THE CASE OF KIRŞEHİR CITY COUNCIL

Abstract

Today, administrative participation applications such as participatory democracy and city councils as one of the most basic values of local governments realized on a local level hold great importance with respect to the fact that both fellow countrymen are actively involved in administrative process. This study as well, by virtue of said importance, will help to understand how successfully city councils in Turkey have developed in terms of participatory democracy. To achieve this,

present data (directives, meeting decisions, internet sites, etc.) related to corporate structure and function of Kırşehir City Council have been utilized. Findings acquired within this scope indicate that Kırşehir City Council is more successful in terms of both structure and functioning and participatory democracy applications. However, Kırşehir City Council have attempted to realize change in positive direction and still, there are problems which need solving.

Key Words: *Participatory Democracy, Local Governments, City Councils*

JEL Code: *M10, M19*

1. GİRİŞ

Kamu yönetimi literatüründe, özellikle 2000’li yıllardan sonra demokratiklik, hukuk devleti ve insan hakları ilkeleri öncelikli kavramlar haline gelmiştir. Bu değişimin en önemli yanı ise katılım düşüncesinin daha fazla hayata geçirilmesi noktasında kendisini göstermektedir. Nitekim, son yıllarda ciddi bir gereksinim halini alan ve pek çok ülkede bu gereksinimin etkisi ile ortaya çıkan yeniden yapılanma çalışmalarında, hesap verilebilirlik, şeffaflık, yerellik, yönetim, hemşehri katılımı gibi kavramlar öne çıkmaktadır.

Kent konseyi uygulaması ise yerel yönetim temsilcileri başta olmak üzere o kentte yaşayan tüm hemşehrilerin ve diğer ilgili kesimlerin katıldıkları bir oluşumdur. Kent konseyleri, gerek çok çeşitli kesimleri bir araya getirmesi; gerekse şehrin sorunlarını çözüme ulaştıran dinamik yapısı ile önemli bir role sahiptir. Nitekim, 5393 Sayılı Belediye Kanunu’nun Kent Konseyleri ile ilgili 76. maddesinin gerekçesinde de “kentte yaşayanlar arasında hemşehrilik bilinci, kent vizyonunun geliştirilmesi, kent hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirebilmek amacıyla bir sivil forum ve danışma mekanizması oluşturulmasının yararlı olacağı” belirtilmiş; söz konusu kanun maddesi uyarınca çıkarılan Kent Konseyi Yönetmeliği’nde de kent konseyinin amacı yasaya paralel şekilde tanımlanmıştır.

Bu çalışmada da kent konseylerine ilişkin ortaya konacak olan teorik altyapıya binaen, Kırşehir Kent Konseyi’ne yönelik bir analiz gerçekleştirilecektir. Bu kapsamda öncelikle katılımcı demokrasi yaklaşımı ve katılımcı demokrasi yaklaşımının yerel yönetimlere ilişkin yönüne değinilecektir. Sonraki bölümde ise katılımcı demokrasinin uygulamadaki önemli araçlarından birisi olan kent

konseylerinin fikri temellerine ve tarihsel geçmişine; devamında Türkiye'deki kent konseylerinin hukuki zeminine, yapı ve işleyişine temas edilecektir. Son bölümde ise Kırşehir Kent Konseyi'nin yapısı, işleyişi ve katılımcı demokrasi uygulamaları ele alınacaktır.

2. KATILIMCI DEMOKRASİ YAKLAŞIMI VE YEREL YÖNETİMLER

İnsanlar topluluk olarak yaşadıkları süreçten toplum/örgüt yaşamına geçiş süreci boyunca birçok yönetim biçimi uygulamışlardır. Bu yönetim biçimleri tarihsel süreç içerisinde, yeri geldiğinde monarşi, yeri geldiğinde aristokrasi, yeri geldiğinde ise oligarşi olmuş ve nihayet demokrasi benimsenmiştir. Şüphesiz adı geçen yönetim biçimi insan haklarına en uygun yenilikçi ve gelişime en açık rejimdir ve siyasal rejimlerin demokratikliği her türlü kalkınma için temel koşuldur (Lijphart, 1986: 23). Bu rejimin temel unsuru da halkın kendi kendini yönetme sürecidir. Bu da ancak katılımcı demokrasi ile gerçekleşmektedir. Zira çağdaş demokrasiler, temsili demokrasilerin yetmezlik sorununu katılımcı mekanizmalar üreterek çözmek için büyük çaba harcamaktadırlar (Çukurçayır ve Eroğlu,2009: 228). Demokrasi, evrensel bir değer olarak kabul edilmekle birlikte, temsili demokrasinin küresel ölçüğe uyumunu, katılımcılığın önünü açan yeni arayışları ve uygulamaları beraberinde getirmektedir (Sağır,1992:28).

Zaman içerisinde ortaya çıkan söz konusu arayışlara en önemli cevap, katılımcı demokrasi düşüncesinde hayat bulmaktadır. Katılımcı demokrasi, 1960-1970 yılları arasında yeniden gündeme gelmekle birlikte, kökleri 18. yüzyıla kadar uzanan bir yaklaşımdır ve ilk defa üniversite öğrencilerinin, üniversite işlerine katılım talepleriyle ortaya çıkmıştır (Cunningham,2002: 123; Öner,2005: 58). Bununla birlikte katılımcı demokrasinin ortaya çıkışı, temsili demokrasi modelinin eksikliğinde ve demokratik ihtiyaçlara cevap verememesinde görülebilir.

Katılımcı demokrasi, hemşehrilerin irade oluşumuna ve kendilerini etkileyen tüm kararların alınmasına, etkin olarak, çeşitli şekillerde katılmaları (Scmidt,2002: 165; Franklin ve Ebdon,2007: 87) ve bu katılmanın toplumun tüm kesimlerinde oldukça yüksek bir adem-i merkeziyetçilik ile gerçekleşmesidir (Sarıbay,1998: 71). Bununla birlikte katılımcı demokraside, ne bir şeye “taraf olma”; ne de bir şeyin “tarafı, ortağı haline getirilme” vardır. Katılımcı demokraside temel olan, kendi kendine harekete geçme, kendine egemen olma, kendini algılama ve kendini yetiştirmedir (Sartori,1993: 124-125).

Bu özelliklerden de anlaşılacağı üzere katılımcı demokrasi için gerekli olan, hemşehrilerin bakış açısında bir değişimin gerçekleşmesi; kendilerini aktif olarak görmeleri, bunun için kapasitelerini arttırmaya gayret etmeleri ve geliştirmeleridir

(Held,1997: 265). Böylece artık, sadece oy vermeye dayalı, temsilcilerin hakim olduğu bir iradenin değil; halkın doğrudan doğruya, çeşitli şekillerde ve araçlarla ortaya koyduğu bir iradenin de belirmesi söz konusu olmaya başlamıştır. Bu durum, özellikle yerel yönetim birimlerinde, katılımcı demokrasi anlayışına geçiş için önemli bazı işaretlerin varlığını ortaya koymaktadır.

Yerel düzeyde yönetim, yurttaşın yaşadığı bir yerde ortaya çıkabilecek gereksinimlerin, örgütlenmiş bir yapı tarafından yerine getirilmesidir. Bir yurttaş için gerekli olan imkanların yanında, yurttaşın tercih etme lüksü konusunda farklı alternatifler sunan birim olarak çalışır ve çağdaş demokrasinin temel yapı taşıdır (Çukurçayır,2012: 93).

Bu bağlamda yerel yönetimler, bu demokratik yapı içerisinde aslında hemşehrilere en yakın olan birim olarak görevlerini yerine getirmektedirler. Yerel yönetimler hizmette yerellik (subsidiyarite) ilkesinin de etkisiyle siyasal ve yönetsel katılmanın yaşama geçirilmesi için en elverişli düzeyler olarak tanımlanmaktadır (Çitçi,1996: 10). Bu yönüyle yerel yönetimler, bireylerin özgürleşmesini sağlayan ortamlardır. Bu ortamlarda bireyler yönetime katılma haklarına fiilen ve gerçek anlamda sahiptirler.

Son olarak, yerel düzeyde hemşehrilerin taleplerinin karar alma süreçlerine doğrudan dahil olması ve yönetsel işlem ve eylemleri etkilemesi de katılımcı demokrasinin yerel yönetimler açısından ifade ettiği anlamın temel göstergelerindendir. Bunun öncelikli nedeni, yerel yönetimlerin, hemşehrilere en yakın ve bu bağlamda yönetsel katılmanın hayata geçirilebilmesi için en uygun yönetsel birimler olmasıdır. Ayrıca, karar organlarının, bizzat hemşehrilerin tercihleri sonucunda oluşması ve bu organların yönetsel yapı ve işleyiş şeklinin, bizzat hemşehriler açısından yönetsel anlamda katılmaya fırsat veren bir yapıya sahip oluşu, yerel yönetim birimlerinin katılımcı demokrasi açısından taşıdığı önemi göstermektedir.

3. TÜRKİYE'DE KENT KONSEYLERİ VE KATILIMCI DEMOKRASİ UYGULAMALARI

Kent konseyleri, “herkesin görüşlerini açıklama fırsatı bulabileceği bir platform” olarak tanımlanmıştır. Kent Konseyleri'nin en önemli işlevi, kentteki tüm aktörleri bir araya getirerek, tüm kent için bir platform oluşturmaktır. Kent Konseyleri, kentin kalkınma önceliklerinin ve sorunlarının tanımlandığı ve tartışıldığı demokratik platformlar olarak işlev görmektedir (Emrealp,2005: 65). Kent konseyi, yerel yönetim temsilcileri başta olmak üzere o kentte yaşayan tüm hemşehrilerin, sivil toplum örgütlerinin ve diğer ilgili kesimlerin katıldıkları bir

oluşumdur. Kent konseyleri, gerek çok çeşitli kesimleri bir araya getirmesi; gerekse şehrin sorunlarını çok yönlü olarak ele alıp çözüme ulaştıran dinamik yapısı ile önemli bir role sahiptir.

Türkiye’de kent konseylerinin ortaya çıkmasında “Yerel Gündem 21” felsefesinin ve uygulamalarının büyük bir etkisi bulunmaktadır. Bu bağlamda öncelikle 1992 yılında Rio’da düzenlenen BM Yeryüzü Zirvesi’nde “sürdürülebilir kalkınma”, tüm insanlığın 21. yüzyıldaki ortak hedefi olarak benimsenmiş ve hedefe ulaşılmasına yönelik ilkeleri ve eylem alanlarını ortaya koyan “Gündem 21” başlıklı belge, tüm BM ülkesi üyelerce kabul edilmiştir.

İçişleri Bakanlığı, Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü tarafından 18.07.2007 tarihinde tüm valiliklere gönderilen genelgede, Türkiye Yerel Gündem 21 programının yeni dönem projesi olan, Türkiye’de Yerel Gündem 21 Yönetişim Ağı Kanalıyla BM Binyıl Kalkınma Hedeflerinin Yerelleştirilmesi” projesi ile ilgili bilgi verilmiş, bu projenin 2007 yılında Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdiği belirtilmiştir. Proje çerçevesinde, 2008 yılının sonuna kadar, kent konseylerinin kurulması yönünde teknik destek ve katkı sağlanması ve bu kapsamda oluşturulan Kent Konseylerinin kapasitelerinin, yerel düzeyde etkin olarak Binyıl Kalkınma Hedeflerine odaklanacak şekilde geliştirilmesi de hedeflenmiştir (Kutlu, Usta ve Kocaoğlu,2009: 519).

Türkiye’de Kent Konseyleri yasal altyapıya 5393 sayılı Belediye Kanunu ile kavuşmuştur. 5393 sayılı kanunun 76. Maddesine göre kent konseyi, “hemşehrilik bilinci”, “çevreye duyarlılık”, “sosyal yardımlaşma ve dayanışma”, “saydamlık”, “hesap sorma ve hesap verme”, “katılım” ve “yerinden yönetim” gibi bir takım ilkelerin hayata geçirilmesi rolünü üstlenmektedir. Ayrıca bu madde ile kent konseyi oluşumunda çok farklı kesimlerin işbirliği ve katılımı ile belediyelerin bu oluşuma vermesi gereken destek vurgulanmaktadır.

Belediye Kanunu’nda ortaya konan kent konseyleri’nin “oluşumu, yönetim ilkeleri, organları, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esasları” da 2006 yılında çıkarılan “Kent Konseyi Yönetmeliği” ile düzenlenmiştir. Yönetmelikte kent konseylerinin “kuruluşu, görevleri ve çalışma ilkeleri” sayılmıştır. Diğer yandan yönetmelikte, kent konseyinin amacı ve görevleri, yasaya paralel şekilde tanımlanmıştır.

İlgili yönetmelikte katılımcı demokrasiyi geliştirici hükümler barındıran bu görevlerden bazıları şunlardır:

- Yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrlik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak,
- Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımıcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek,
- Sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak
- Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak,
- Kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmaktır.

Son olarak, Kent Konseyi Yönetmeliği'nde ayrıca, belediyenin hizmet alanına giren konularda meclis ve çalışma grupları oluşturulacağı vurgulanarak; konseylerin işleyişe ilişkin uyması gereken diğer hususlar hüküm altına alınmıştır.

Kent konseyinin oluşumunda bazı kurum ve kuruluşların temsilcilerinin bulunması gerekmektedir. Bunlar; mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi, belediyenin içinde bulunduğu seçim bölgesi veya bölgelerinin milletvekilleri, belediye başkanı veya temsilcisi, sayısı onu geçmemek üzere illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri, belediye meclisi üyeleri, mahalle muhtarları ve siyasi parti temsilcileridir. Bununla birlikte, üniversite temsilcileri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, çeşitli sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ile kent konseyince kurulan meclis ve çalışma guruplarının birer temsilcisi katılır.

Büyükşehir kent konseyine ise, beldede teşkilatını kurmuş siyasi partilerden TBMM de üyesi bulunanların ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, sendikalar, noterler, baro, kooperatifler, birlikler, konuyla ilgili dernek ve vakıf temsilcilerinin varsa en üst kuruluşlarının birer temsilcisi katılır.

Kent Konseyleri Yönetmeliğinin 12. maddesinde kent konseylerinin, görev alanına giren konularda meclis ve çalışma gurupları oluşturabilecekleri belirtilmiştir. Oluşturulan bu meclislerin ve çalışma guruplarının çalışma usul ve esasları genel kurulca belirleneceği ve meclislerde ve çalışma guruplarında oluşturulan görüşlerin, kent konseyi genel kurulunda görüşülerek kabul edildikten sonra değerlendirilmek üzere ilgili belediye meclisine sunulacağı belirtilmiştir.

Merkezi yönetim kuruluşlarının ve belediyelerin temsilcilerinin, Kent Konseyleri'nin yaklaşık üçte birini oluşturduğu, geriye kalan üçte ikilik bölümünün ise sivil toplum kuruluşları temsilcilerinden oluştuğu görülmektedir.

Bu özellik, sivil toplumun Kent Konseyi bağlamındaki ağırlıklı konumunu ve işlevini ön plana çıkarmaktadır (Emrealp,2005: 67). Kent konseyi, hemşehrileri kent konseyine davet etmekte ve karar verme mekanizmalarına girmeye zorlamaktadır. Bu doğrultuda, kent konseylerinin katılımcı demokrasinin bir unsuru işlevi gördükleri söylenilebilir (Kutlu, Usta ve Kocaoğlu, 2009: 519).

4. KIRŞEHİR KENT KONSEYİ'NDEKİ KATILIMCI DEMOKRASİ UYGULAMALARININ ANALİZİ

Bu bölümde Kırşehir Kent Konseyi, katılımcı demokrasi temelinde ele alınacaktır. Bu kapsamda öncelikle Kırşehir Kent Konseyi'nin kuruluş ve yapısı anlatılarak katılımcı demokrasi uygulamalarına imkan tanınıp tanınmadığı anlaşılmaya çalışılacaktır. Ardından, yine Kırşehir Kent Konseyi'nin yerine getirdiği işlev ve faaliyetler etrafında bir şekilde irdelenerek söz konusu işlev ve faaliyetlerin katılımcı demokrasiyi ne derecede ve hangi şekillerde etkilediği analiz edilecektir. Son olarak ise Kırşehir Kent Konseyi'nin, katılımcı demokrasi uygulamalarının önemli göstergelerinden olan internet (web) sitesi incelenecektir.

3.1.Kırşehir Kent Konseyi'nin Kuruluşu ve Yapılanması

Kent konseylerinin katılımcı demokrasi açısından ifade ettiği anlamın en önemli göstergelerinden birisi, kuruluş ve yapılanmasının ne derecede farklı kesimlerin katılımına açık olduğudur. Bu bağlamda, öncelikle, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 76. Maddesine dayanılarak 2008 yılında kurulmuş olan Kırşehir Kent Konseyi'nin organları ve bu organların oluşumuna bakmak uygun görülmektedir.

Kırşehir Kent Konseyi'nde “Kadın Meclisi”, “Gençlik Meclisi” ve “Engelliler Meclisi” bulunmaktadır. Dolayısıyla çalışmanın sonraki kısımlarında da ayrıca belirtileceği üzere, Kırşehir Kent Konseyi hem kadın ve gençlik, hem de engellilere yönelik faaliyette bulunabilmektedir. Diğer yandan “Emekliler Meclisi” kurulmasına yönelik bir takım girişimler de halen devam etmektedir. Buna ek olarak, meclislerin dışında, doğrudan kent konseyi üst yönetimine bağlı olarak faaliyet gösteren çalışma grupları da bulunmaktadır. Bunlar: “Kültür ve Sanat Çalışma Grubu”, “Tarım Çalışma Grubu”, “Yönetişim Çalışma Grubu”, “İletişim ve Medya Çalışma Grubu”, “Spor Çalışma Grubu” ve “Şairler ve Yazarlar Çalışma Grubu”dur. Gerek meclis, gerekse de çalışma gruplarının hem sayısı, hem de faaliyet alanları itibariyle bu derecede geniş bir alana hitap etmesi, katılımcı demokrasi açısından önemli görülmektedir.

Kırşehir Kent Konseyi, kent konseylerinin en üst karar ve yürütme organı olan “yürütme kurulu”nun oluşumu açısından da önemli bir katılımcı demokrasi örneği göstermektedir. Kırşehir Kent Konseyi Yürütme Kurulu, Belediye Başkanı, Ahi

Evran Üniversitesi Rektörü, İl Genel Meclisi Başkanı, Esnaf ve Sanatkarlar Odası Birlik Başkanı, Ticaret Odası Başkanı ve diğer sivil toplum kuruluşlarının başkanları ve/veya temsilcileri ile bir adet mali müşavir ve iki adet işadamlardan oluşmaktadır. Görüldüğü üzere çok farklı kesimlerin bir araya gelerek oluştuğu “yürütme kurulu”, kent konseyi faaliyetlerinin işlerliği ve geniş kesimlerce destek görmesi açısından da önemli bir güç haline gelmiştir.

Son olarak kent konseylerinin iç işleyişlerini düzene koymak için sağlam bir hukuki altyapıya da sahip olmaları gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında Kırşehir Kent Konseyi’nde, her meclisin ve çalışma grubunun bir yönergesi bulunmaktadır ve bu yönüyle organize bir yapı sergilemektedir. Bu durum ise örgütlenme, planlı çalışma, vizyon ve misyon geliştirme, stratejik ve performansa dayalı çalışma hususunda önemli bir konumda olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır.

3.2.Kırşehir Kent Konseyi’nin Katılımcı Demokrasiye Yönelik İşlev ve Faaliyetleri

Kırşehir Kent Konseyi’nin katılımcı demokrasiye yönelik işlev ve faaliyetleri, 5393 sayılı Belediye Kanunu’nda da belirtilen ilkelere de yararlanılarak oluşturulmuştur. Bu kapsamda halkın katılım durumu; ortak yaşam bilincine yönelik projeler; kent kimliğini ve kültürünü korumaya yönelik projeler; kent kaynaklarının kullanımı ve çevreyi korumaya yönelik araştırma ve çalışmalar; kadın, çocuk, genç, yaşlı ve engellilere yönelik araştırma ve çalışmalar ile resmi web sitesinin analizi, katılımcı demokrasi ekseninde ele alınacaktır.

3.2.1. Kırşehir Kent Konseyi’ne Halkın Katılımı

Kırşehir kent konseyinin toplantılarına ve etkinliklerine halkın katılımı açık olmakla birlikte bu katılım, toplantı yapılan salonların kapasiteleri ile sınırlıdır. Diğer yandan yapılan toplantılara ve etkinliklere yönelik bilgilendirme girişiminde de bulunulması büyük önem taşımaktadır. Bu açıdan bakıldığında bahsi geçen toplantılar, Kırşehir Kent Konseyi’nin internet sitesinde duyurulmaktadır. Ayrıca, Kırşehir Kent Konseyi’nin toplantılarına ve faaliyetlerine ilişkin duyurular bazı yerel ve ulusal gazetelerde zaman zaman yer almaktadır.

3.2.2.Kırşehir Kent Konseyi’nin Ortak Yaşam Bilincine Yönelik Çalışmaları

Kırşehir Kent Konseyi, tüm kesimlerin katılımı ile daha yaşanılabilir bir ortak çevrenin oluşturulmasına yönelik hedefleri gerçekleştirmek istemektedir. Ayrıca söz konusu çalışmalar yapılırken, gerek sivil toplum kuruluşlarından gerek

üniversitelerden, gerekse de diğer kamu kurum ve kuruluşlarından destek alarak, hem çok yönlü ve katılımcı bir çalışma zemini oluşturmuştur, hem de söz konusu çalışmalara bilimsel bir bakış açısı getirmeyi amaçlamıştır.

Bu kapsamda Halk Sağlığı Müdürlüğü ile birlikte geniş kapsamlı bir sağlık taraması yapılmıştır. Ahi Evran Üniversitesi işbirliği ile öğretim elemanları tarafından Taekvando kursu verilmesi sağlanmıştır. Kırşehir Belediyesi, Kent Konseyi ve özel sektör işbirliği ile sertifikalı temel bilgisayar öğrenim kursu düzenlenmiştir. Kırşehir Halk Eğitim Müdürlüğü ve Kent Konseyi işbirliği ile diksiyon ve yabancı dil (İngilizce) kursları açılmıştır. Yönetişim Çalışma Grubu tarafından köy ve kasaba okul boyama projeleri gerçekleştirilmiştir. Üniversite-Belediye-Kent Konseyi işbirliği ile Stratejik Sürdürülebilir Gelişim Planı hazırlanmaktadır. Milli Kütüphane, Atatürk Kültür Merkezi, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlıkları ile il valiliklerinin desteği ile Kent Konseyi'ne ait bir araştırma kütüphanesi oluşturulmaktadır. Üniversite-Kent Konseyi işbirliği ile ulusal katılımlı bir Tarım Çalıştayı düzenlenmiştir. Kırşehir Kamu Hastaneleri Birliği-Belediye-Kent Konseyi işbirliği ile “Kadın Kanseri” ve “Çocuğum İçin Ne Yapabilirim?” konulu iki adet eğitim semineri düzenlenmiştir. “Aile İçi İletişim” konulu seminerin hazırlıkları ise devam etmektedir. Kent Konseyi Gazetesi'nin çıkarılmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir. Son olarak kent konseyinin tanıtılması ve bu yolla bilinirliğinin artırılmasına yönelik olarak logo tasarımı ve slogan çalışmaları ile billboard, afiş, deplian gibi görsel halkla ilişkiler faaliyetlerinde de bulunulması planlanmaktadır.

3.2.3.Kırşehir Kent Konseyi'nin Kentin Kimliğini ve Kültürünü Korumaya Yönelik Çalışmaları

Kent konseylerinin en önemli görevlerinden birisi, kent kültür ve kimliğini korumaya yönelik çalışmalardır. Zaman geçtikçe yozlaşmaya yüz tutan kent kimlikleri, katılımcı demokrasinin temeli olan yerel düzeydeki yönetim birimlerince ve elbette kent konseyleri tarafından en iyi şekilde korunması beklenmektedir.

Bu çerçevede, Kırşehir Kent Konseyi'nin kent kimliği ve kültürünü korumaya yönelik çalışmaları ise şunlardır:

Üniversite-Kent Konseyi işbirliği ile ünlü halk ozanı Neşet Ertaş'ı anma etkinliği düzenlenmiştir. Belediye ve Kent Konseyi işbirliği ile “yöresel yemek kursu” açılmıştır ve dersler devam etmektedir. Kırşehir'in önemli tarihi mekanlarının UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesi'ne girmesi için çalışmalara başlanmış; bu kapsamda UNESCO Türkiye Milli Komisyonu'na başvuru yapılmıştır.

Üniversite-Kent Konseyi işbirliği ile Kırşehir'in "kültür haritası" çıkarılmasına yönelik çalışmalara başlanmıştır. Bu kapsamda Kırşehir'e özgü somut kültürel değerlerin ortaya çıkarılması, arşivlenmesi ve yazımına başlanmıştır. Ayrıca, bu kapsamda Kırşehir tarihi ile ilgili bilgi, belge ve resimlerin toplanmasına devam edilmektedir. Bazı tarihi ve turistik mekanların turizme kazandırılması çalışmaları kapsamında, Kulpak Yer Altı Şehri ve Karakurt Kaplıcaları'nda çalışmalara devam edilmektedir. Kırşehir folklor kültürünün canlandırılması ve geliştirilmesine yönelik çalışmalar kapsamında mevcut folklor oyunlarının tespiti ve yeniden yazımına devam edilmektedir. Üniversite-Kent Konseyi işbirliği ile Ahilik Şenlikleri'ne yönelik geniş kapsamlı bir anket çalışması yapılmış, vatandaşların görüş ve önerileri alınmıştır. Bunun devamı olarak Ahi Şenlikleri'nde büyük bir stand açılarak hem kent konseyi faaliyetleri hakkında, hem de kent kültürüne özgü unsurlar hakkında bilgilendirme ve tanıtım çalışmaları yapılmıştır. İlgili kamu kurum ve kuruluşları ile birlikte "Kırşehir Kent Müzesi" oluşturulmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir. Üniversite-Kent Konseyi işbirliği ile "Kırşehir Fotoğrafları" açık hava resim sergisi açılmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir. Son olarak, Kırşehir Kent Konseyi bünyesinde "Kültür ve Sanat Çalışma Grubu" ve "Şair ve Yazarlar Çalışma Grubu" adı altında müstakil birer çalışma grubunun faaliyette bulunmaktadır ki bu da kent kimliği ve kültürünün korunmasına verilen önemi gösteren önemli kanıtlardır.

3.2.4. Kırşehir Kent Konseyi'nin Kent Kaynaklarının Kullanımı ve Çevreyi Korumaya Yönelik Araştırma ve Çalışmaları

Katılımcı demokrasinin sağlanabilmesi ve bu yolla kentsel gelişimin ve kentsel kaynaklar ile kent çevresinin korunması, önemli bir unsurdur. Kırşehir Kent Konseyi bünyesinde de kent kaynaklarının kullanımı ve çevreyi korumaya yönelik araştırma ve çalışmaların başında, ortak yaşam bilincine yönelik çalışmalar içerisinde de yer alan, "Stratejik Sürdürülebilir Gelişim Planı" gelmektedir. Bu çalışma, şehrin coğrafi özellikleri, tarihsel gelişimi, stratejik konumu, arazi kullanımı, ulaşım sistemi, sağlık hizmetleri, acil durum ulaşılabilirliğinin tespiti, ekonomik sektörler (sanayi, tarım-hayvancılık, turizm vb.), çevre sorunları, enerji, nüfus, eğitim ve kültür alanlarında şehrin mevcut durumunun tespitini yapmayı ve yine bu alanlarda geleceğe yönelik olarak neler yapılması gerektiğine yönelik bir yol haritası çıkarmayı öngörmüştür. Bu da sürdürülebilir kalkınma şemsiyesi altında, şehrin gelişimini, çok yönlü bir şekilde ve pek çok kesimi demokratik yollarla sürece dahil edecek şekilde gerçekleştirmeyi amaçlaması nedeniyle demokratik katılım açısından büyük önem taşıyan bir projedir.

Diğer yandan bio-enerji ile ilgili çalışmalar devam etmektedir. Enerji tasarrufu ile ilgili bir kitapçık hazırlanması çalışmalarına başlanmıştır. Toprak analiz laboratuvarı kurulmasına yönelik fizibilite çalışmaları devam etmektedir.

Son olarak, yine ortak yaşam bilincine yönelik çalışmalar başlığı altında da ifade edildiği üzere, geniş katılımlı bir Tarım Çalıştay'ı yapılmıştır. Sonuç bildirgesi kamuoyu ve ilgili diğer kesimler ile paylaşılarak demokratik katılımın önemli bir ayağı olan bilgilendirme süreci hayata geçirilmiştir.

3.2.5. Kırşehir Kent Konseyi'nin Kadın, Çocuk, Genç, Yaşlı ve Engellilere Yönelik Girişimleri

Kırşehir kent konseyi bünyesinde kadın, gençlik ve engellilere yönelik müstakil meclislerin bulunması ve bunların kendi hedef kitlelerine yönelik, aktif ve yoğun bir şekilde faaliyet yürütmesi, olumlu bir gelişmedir. Emeklilere yönelik bir meclis kurulmasına yönelik çalışmalar da devam etmektedir. Ayrıca, çalışma grupları tarafından da yaşlı ve engellilere yönelik çalışmalar yapılabilmektedir.

Kadın Meclisi, ortak yaşam bilincine yönelik çalışmalarda da bahsedildiği üzere, Kırşehir Kamu Hastaneleri Birliği ile birlikte, geniş katılımlı, "Kadın Kanseri" ve "Çocuğum İçin Ne Yapabilirim?" adlı iki adet eğitim semineri düzenlenmiştir. Yaklaşık 100 kişiden oluşan kadın meclisi üyelerine Kırşehir ve çevresindeki tarihi ve turistik mekanlara tanıtım gezisi düzenlenmiştir. Kadın istihdamına yönelik olarak "mikro kredi" uygulamasını hayata geçirmek üzere kadınlara yönelik bir bilgilendirme toplantısı düzenlenmiştir. Kırşehir'de bulunan kadın esnaflar Ahi Şenlikleri'ne davet edilmiş ve birlikte faaliyette bulunulmasına yönelik girişimlerde bulunulmuştur.

Gençlik Meclisi, en yoğun ve aktif faaliyette bulunan meclislerden birisi olarak göze çarpmaktadır. Meclis çalışmalarını, gençlerin görüş ve önerileri çerçevesinde şekillendirmektedir. Ayrıca gençliğe yönelik faaliyette bulunan bazı kurumları (Gençlik ve Spor Bakanlığı, Ulusal Ajans vb.) da bu sürece dahil etmeye gayret göstermekte, bu kurumlardan proje ve organizasyon desteği alınarak daha katılımcı bir ortam oluşturabilmek amaçlanmaktadır. Diğer yandan gençlerin ilgi alanlarına göre farklılaşan, doğrudan meclise bağlı çalışma grupları oluşturulmuştur. Ayrıca faaliyetler genelde belirli gün ve haftalara göre belirlenmiş ve bu kapsamda, Gazeteciler Günü'nde, Deprem, Yeşilay, Bilim ve Teknoloji, Orman, Trafik-İlkyardım ve Müzeler Haftası'nda gençlerin faydasına yönelik çeşitli faaliyetlerde bulunulmuştur.

Engelli Meclisi de kuruluşundan bu yana kısa bir süre geçmiş olmasına rağmen önemli çalışmalara imza atmıştır. Bu kapsamda öncelikle, "taşıma filesi örme

kursu” düzenlenmiştir. Bu kurs neticesinde üretilen ürünlerin satışı için bir satış yeri açılmıştır. Diğer yandan Engelli Meclisi’nin üstlendiği “Naylon Poşete Hayır” projesi de önemli kazanımları olacak bir girişim olarak görülmektedir. Son olarak yine engellilerin katılımı ile bir fotoğraf kursu açılması öngörülmüştür.

Ayrıca Spor Çalışma Grubu tarafından engellilerin sorunlarının ele alınacağı bir çalıştay planlanmış ve yine bu çalışma grubu tarafından engellilere yönelik bir “salon sporları kursu” düzenlenmiştir.

Son olarak “Yönetişim Çalışma Grubu” tarafından bir “Huzurevi Ziyareti” gerçekleştirilmiştir.

3.3. Kırşehir Kent Konseyi Resmi Web Sitesi’nin Katılımcı Demokrasi Açısından Analizi

Teknolojinin gelişmesi ve internet kullanımının artması ile birlikte artık kamu kurumlarının da hem duyuru ve bilgilendirme faaliyetlerini hem de bizzat hizmet sunumunu yerine getirmek için internet sitesi oluşturmaya başladığı görülmektedir. Bu bağlamda Kırşehir Kent Konseyi’nin de ayrı bir internet sitesi bulunmaktadır. Pek çok şehrin kent konseyinin ayrı bir internet sitesi bulunmadığı, ilgili şehrin belediyesinin internet sitesinin içerisinde ayrı bir link verilmesiyle yetinildiği de düşünüldüğünde önemli bir gelişme olduğu kabul edilebilir.

Kırşehir Kent Konseyi internet sitesi (kirsehirkentkonseyi.org.tr) ana sayfasına girildiğinde görsellerle desteklenmiş olduğunu ve bu görsellerin, hem kent konseyinin çalışmalarına yönelik, hem de Kırşehir’i tanıtmaya yönelik olduğu görülmektedir. Kırşehir Kent Konseyi kendi sitesinde çalışma gruplarının isimleri ve örgütlenme yapıları, yürütme kurulu listesi, kadın ve gençlik meclisi etkinlikleri, kent konseyi haberleri, iletişim bilgileri ve genel kurul toplantılarına yönelik bağlantılar mevcuttur.

Son olarak Kırşehir Kent Konseyi’nin sosyal medya üzerinden de faaliyette bulunduğu görülmektedir. Gerek “facebook” (<https://www.facebook.com/kirsehirkentkonseyi>) ve gerekse de “twitter” (<https://twitter.com/KirsehirKK>) üzerinden interaktif bir bilgilendirme ve istişare imkanı sağlanmaktadır.

5393 Sayılı Belediye Kanunu’nun Kent Konseyleri ile ilgili 76. maddesinde belirtilen “saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik” ilkelerinin Kırşehir Kent Konseyi’nin web sitesi aracılığıyla hayata geçirilmeye çalışıldığı görülmektedir.

5. SONUÇ

Katılımcı demokrasi felsefesi ile hayat bulan “katılma” düşüncesi, günümüzde bilinçli ve aktif hemşehriler haline gelen bireylerin, farklı katılma talepleri ile yönetsel kesimlerin karşısına çıkmalarına neden olmuştur. Bu durum, katılmanın da içerik ve kapsamında değişikliklerin olmasını ve yönetsel anlamda da katılma sürecinin etkin hale getirilmesini gerekli kılmıştır.

Bu noktada karşımıza “kent konseyleri” çıkmaktadır. Kent Konseyleri, katılımcı demokrasi açısından Belediye Kanunu’nda (madde 76) ortaya konulan önemli düzenlemelerden birisidir. Bu maddeye göre kent konseyi, “hemşehrilik bilinci”, “çevreye duyarlılık”, “sosyal yardımlaşma ve dayanışma”, “saydamlık”, “hesap sorma ve hesap verme”, “katılım” ve “yerinden yönetim” gibi bir takım ilkelerin hayata geçirilmesi rolünü üstlenmektedir. Ayrıca bu madde ile kent konseyi oluşumunda çok farklı kesimlerin işbirliği ve katılımı ile belediyelerin bu oluşuma vermesi gereken destek vurgulanmaktadır.

Kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi noktasında, belediyeler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, sendikalar, noterler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, siyasi partiler, kamu kurum ve kuruluşları ve bunların temsilcileri ile mahalle muhtarları, kent konseyinin oluşumunda rol alarak, bunların etkili rol oynayacakları vurgulanmıştır. Bu çerçevede mümkün olduğunca geniş bir hedef kitle seçildiği ve katılımcı demokrasinin yaşatılması noktasında önemli bir girişimin başlatıldığı görülmektedir. Diğer yandan katılımcı demokrasi açısından önemli diğer hususlar ise halkın doğrudan katılımının sağlanacağı mekanizmaları hayata geçirmeleridir. Ayrıca toplum içerisinde kadın, çocuk, yaşlı ve engellilere yönelik girişimlerde bulunulması gerekmektedir. Bununla birlikte kent konseylerinin çeşitli kesimlerin dahil olduğu, ortak yaşam bilincine, kent kimliği ve kültürünü korumaya, kent kaynaklarının kullanımı ve çevreye yönelik konularda projelere üretmesi önemli görülmektedir.

Yukarıda bahsi geçen tüm bu ölçütler çerçevesinde Kırşehir Kent Konseyi’nin öncelikle, katılımcı demokrasi açısından uygun bir örgütlenmeye sahip olduğu, yürütme kurulu, meclis ve çalışma gruplarının oluşum sürecinden ve üye profilinden anlaşılmaktadır. Ayrıca mevzuata uygun bir yapılanmaya gidildiği ve yönergeler oluşturmak yolu ile dinamik bir yasal uygulama zemininde faaliyette bulunulduğu görülmektedir.

Kırşehir kent konseyinin meclis ve çalışma gruplarının heterojen yapısı, üniversite ile yapılan iş birliği, yapılan hemen her çalışmada STK’larla birliktelik sağlanması, halkın katılımı için çaba gösterilmesi gibi unsurlar, katılımcı

demokrasi açısından olumludur. Söz konusu olumlu gelişmeler faaliyetlere de somut şekilde yansımaktadır. “Kentin Sakini Değil, Sahibi Ol” sloganı ile yola çıkılan Kırşehir Kent Konseyi’nde, ortak yaşam bilincine, kent kimliği ve kültürüne, kent kaynaklarının kullanımı ve çevreyi korumaya ve nihayet kadın, çocuk, genç, yaşlı ve engellilere yönelik faaliyetlerin neredeyse tamamında katılımcı demokrasinin izlerini görmek mümkün hale gelmektedir. İnternet ve sosyal medya kullanımını da bu duruma katkı sağlamaktadır.

Sonuç olarak, katılımcı demokrasi, günümüz demokrasi uygulama sürecine yapılacak en büyük katkıdır ve kent konseyleri de bu katkı için kullanılacak en önemli yerel araçtır. Çalışma kapsamında ele alınan Kırşehir Kent Konseyi, pek çok büyük kentin kent konseyinden örgütlenme ve yapılanma açısından önde görülmektedir. Kurumsal bilinirlik ve buna bağlı olarak geniş kesimlere ulaşma konusunda eksiklikler mevcuttur ancak önemli olan bu eksiklikleri giderecek istek ve iradenin bireylerde mevcudiyetidir. Bu açıdan Kırşehir Kent Konseyi umut verici bir örnektir. Elbette ortaya çıkan bu sonuçta kent konseyi yönetiminin yanı sıra hemşehrilerin de üzerine düşen görevler vardır. Ancak bu sahiplenme bilinci sayesinde üst düzey bir katılımcı demokrasi uygulamasına sahip olunacağı unutulmamalıdır.

KAYNAKLAR

Cunningham, Frank, *Theories of Democracy: A Critical Introduction*. New York: Routledge, 2002.

Çitçi, Oya. “*Temsil, Katılma ve Yerel Demokrasi*”, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 5 (6), Kasım, 1996, ss.5-14.

Çukurçayır M.Akif & Eroğlu Tuğba. “*Yerel Yönetimlerin Güncel Sorunları: Küresel, Bölgesel ve Yerel Perspektifler*”, içinde: *Kent Yönetiminde Demokratik Bir Açılım Olarak Kent Konseyleri*. (Editörler: Kemal Görmez, Mustafa Ökmen), BETA Yayınları, İstanbul, 2009, ss.225-247.

Çukurçayır M.Akif, Eroğlu Tuğba & Sağır Hayriye. “*Yerel Yönetişim, Katılım ve Kent Konseyleri*”, *Yerel Politikalar*, 1, 2012, ss. 91-120.

Emrealp, Sadun. *Türkiye Yerel Gündem 21 Programı, Yerel Gündem 21 Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler El Kitabı*, İstanbul: IULA-EMME Yayını, 2005.

Emrealp Sadun. Türkiye'nin Katılımcı Demokratik Yerel Yönetişim Modeli Olarak Dünyaya Armağanı: Kent Konseyleri. İstanbul:UCLG-MEWA Yayını, 2010.

Franklin, Aimee L. & Carol, Ebdon. *“Democracy, Public Participation and Budgeting: Mutually Exclusive or Just Exhausting?”*, in: C. B. Richard (Ed.), *Democracy and Public Administration*. USA: M.E. Sharpe Inc., 2007, ss. 84-106.

Held, David. *Models of Democracy*. Second Edition, Cambridge: Polity Press, 1997.

Lijphart, Arend. *Çağdaş Demokrasiler*. Ankara: TDV ve SİD Ortak Yayını, 1986.

Kılıçkaya Ahmet Hayati. *“Belediyelerde Kent Konseyinin Oluşumu ve İşlevi”*, *Beklenen Mahalli İdareler Dergisi*, 15, 2007, ss.23-36.

Kutlu, Önder, Sefa Usta & Mustafa Kocaoğlu, *“Vatandaş Odaklı/Vatandaşın Odakta Olduğu Yönetim: Kent Konseyleri ve Selçuklu Belediyesi Örneği”*, *Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 9 (18), Ekim, 2009, ss.507-532.

Öner, Şerif. *“Katılımcı Demokrasi Açısından Belediye Kanunu”*, içinde: *Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar-I*. (Editörler: Hüseyin Özgür ve Muhammet Kösecik), Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2005, ss. 57-87.

Sağır, Meral. *“Küreselleşme Süreci ve Siyasal Katılımda Yeni Arayışlar: Yerel gündem 21 Antalya Kent Konseyi Kadın Meclisi”*, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 12(4), 1992, 28-40.

Sarıbay, Ali Yaşar, *Siyasal Sosyoloji*, İstanbul: Der Yayınları, 1998.

Sartori, Giovanni, *Demokrasi Teorisine Geri Dönüş*. (Çev.: Tunçer Karamustafaoğlu ve Mehmet Turhan), Ankara: Yetkin Yayıncılık, 1993.

Schmidt, Manfred. G., *Demokrasi Kuramlarına Giriş*. (Çev.: M. Emin Köktaş.), Ankara: Vadi Yayınları, 2002.

Turgut, Kasım. *“Belediyelerde İyi Yönetişime İlişkin Düzenlemeler ve Uygulamalar”*, Yönetişim, Konya: Çizgi Kitabevi, 2010.